

Rikssvenska präster nekas arbetstillstånd i Estland.

Två veckors betänketid att söka estniskt medborgarskap.

Estniska kyrkans konsistorium har i dagarna tillställt samtliga rikssvenska präster i Estland en skrivelse, vari meddelas, att deras tjänstestillstånd indragits. Om de önska kvarstanna i sina hittillsvarande tjänster, måste de söka estniskt medborgarskap. Konsistoriet giver de rikssvenska prästerna en betänketid av två veckor för att besvara frågan om de önska erhålla estniskt medborgarskap eller icke. Samma förordning gäller givetvis alla utländska präster i Estland.

Åtgärden kommer som en överraskning för Svenskbygden. De rikssvenska prästerna ha ju redan i många år sört för själavården i härvarande estlandssvenska församlingar vilka ju utan rikssvenska präster saknat och alltjämt sakna möjlighet att fira gudstjänst på modersmålet. Dessa svenska församlingar äro också fattiga och kunna icke själva avlöna sina präster. De rikssvenska prästerna ha varit avlönade från Sverige. Några anmärkningar mot deras tjänstgöring eller personliga förhållanden ha icke heller förekommit. Tvärtom hade de rikssvenska prästerna vid senaste folkomröstningen förtroendet att på anmodan av länets valkommitté medverka vid upplysningsarbetet angående folkomröstningens betydelse.

Det säger sig självt att våra prästers svar på erbjudandet om estniskt medborgarskap bli avböjande, då de eljest skulle gå miste om alla rättigheter i svenska kyrkan. Visserligen ha vi utsikter, att om ett par år erhålla egna estlandssvenska präster i våra församlingar, men desto mera tycker man, att åtgärden mot rikssvenska präster kunnat anstå till dess. När det gått så många år, borde det väl kunnat gå några år till.

Stor fabriksbrand i Sverige.

Förenade Superfosfataktiebolagets stora gödningsämnesfabrik och syrehus i Limhamns hamn härjades natten till onsdagen av en våldsam eldsvåda. Skadorna torde belöpa sig till omkring 1 miljon kronor.

Tysk bonde måste läsa tidningar.

Tyska lantbruksministern varnar i en förordning bönderna för att under den bråda tiden uppsäga sina tidningsabonnemang. Han påpekar, att det kunde lända dem till stor skada, om de ej läste alla viktiga förordningar. Domstolarna ta ej hänsyn till att en bonde säger sig ej ha läst ifrågavarande förordning. Att regelbundet läsa sin tidning är enligt jordbruksminister Darré en självklar statsborgerlig plikt.

Krig och fred.

Nu när Abessinien är besekrat, italiensk guvernör och kejsare tillsatta samt när andra italienska kulturbringande regeringsinstitutioner i Abessinien inrättats, hade man väl rätt att vänta, att freden i Afrika är återställd och att därigenom jämvikten i Europa skulle bli mindre vacklande. Vore det så lyckligt borde man vara tacksam för den romerska freden. Mänskligt sett skulle det ju vara så. Italien förde ju blott krig för att tillvarata dels sina ekonomiska intressen i Abessinien och dels för att utrota slaveriet i det svarta kejsardömet. Det ser dock ut som om Rom icke ens själv skulle vara så helt övertygad om sin stora förtjänst på fredens väg, för att icke tala om andra. Den politiska konstsmedjan Nationernas förbund kommer först och främst att få det ganska svårt att dra fingrarna ur elden utan att helt förbränna dem. Stormakterna England, Frankrike och Tyskland önska naturligtvis även att få ett ord med i laget. Man vet berätta att Hitler är storligen förtörnad på sina militära rådgivare, vilka hela tiden försäkrat, att Abessinien erövrande ej kommer att bli lätt och framför allt ej så snart. Det är otacksamt att vara siare, men härvidlag torde det icke vara svårt att påstå, att England och Italien vid den slutliga uppgörelsen komma att få det svårt att plocka en och samma fågel.

Har man medfölit den abessinska frågan från början, bör

man tillstå att det här icke varit enbart de ekonomiska resurserna i Abessinien som lockat Mussolini att slå till, utan att här varit och äro betydligt högre mål med i spelet. Italien hade kunnat tillvarataga sina ekonomiska intressen i Abessinien redan genom att antaga femmannakommitténs förslag, som Mussolini kategoriskt avvisade. Här torde ej vara något mindre mål än att bli den tongivande makten i Afrika. Mussolini strävade efter och erövrade åt Rom det mål som Italien för 40 år sedan brände fingarna på. Efter att ha erövrat Abessinien föreligger ingen svårighet att ställa sjövägen till Medelhavet under kontroll. Här stå Englands intressen på spel. Petroleum, bomull från Egypten, Palestinas jordbruksprodukter etc. etc. Vidare har England hittills varit ensamhärskare i Arabien, men säkert kommer Mussolini snart att visa att även han finns till där nere. Det är naturligtvis svårt att förutse vilka mått och steg Italien efter den romerska freden kommer att företaga, men efter Mussolinis tal har man rätt att vänta vad som helst. För den som har en aning om det arbete, som England under årtionden nedlagt i Afrika, är det svårt att tro att England skall stå som tyst vittne och åskådare när Rom steg för steg upphäver sig till den tongivande i Afrika. Därför är det också svårt att tro att Abessiniens erövrande skall bringa fred i Afrika och jämvikt i Europa.

Det är ju en gammal sanning att det är större konst att förvalta sina medel än att förtjäna dem, och det skulle inte förundra världen om Mussolini skulle råka ut för samma svårighet.

—m

I tängelse på egen bekostnad.

I Litauen håller man f. n. på med att utarbeta ett nytt lagförslag enligt vilket fångarna själva måste sörja för sitt underhåll med 3 litt om dagen. Ett mycket praktiskt förslag! Vi beklaga att inte våra lagstiftande myndigheter beaktat denna möjlighet för stävande av brottsligheten.

Konungen av Italien-Kejsare av Abessinien.

Sedan Negus flytt från sitt land och italienarna intagit Abessiniens huvudstad har konung Vicktor Emanuel av Italien utropats till kejsare av Abessinien. Det romerska imperiet har sålunda återställts efter 1500 år.

Italienarna ha förklarat sig vara Abessiniens rättmätiga herrar, ehuru de övriga makterna ännu ej på långt när anse frågan vara avgjord, vilket också tydligt framgår av folkförbundets åsikt att allt fortfarande betrakta den abessinska representanten såsom befullmäktigat ombud för sitt land.

Denna omständighet blev orsaken till, att den italienska folkförbundsdelegationen hemkallats av Mussolini. Huruvida denna åtgärd medför Italiens utträddande ur folkförbundet, får framtiden utvisa.

*

Negus befinner sig i Jerusalem och har ännu ej beslutat, om han skall fara till England eller till Geneve. Han har hyrt sig ett privat hus och torde främst vara sysselsatt med att finna ett säkert ställe för den förmögenhet av 1 milj. pund, som han medfört hemifrån.

Enligt vad tidningarna erfar, torde Negus ha givit befallning om att hans huvudstad skulle plundras och brännas och att även alla europeers egendom skulle underkastas plundring och brand.

*

Marskalk Bodoglio, som var överbefälhavare för italienska krigsstyrkorna i Abessinien har av Mussolini utnämnts till generalguvernör över Abessinien med titeln vicekonung.

Rikholdi.

Lördagen den 9 dennes samlades skolbarnen från olika skolor i kommunen i Bergsby skola till festlig samvaro. På söndagskvällen skulle hållas skolfest med inträdesavgift, från vilken inkomsterna skulle användas för att bekosta en utfärd med slutklassens elever till Tallinn. Programmet, som upptog deklamation, körsång, duett och skådespel, handhades av eleverna. På lördagskvällen som brukligt vid liknande fester här i trakten — samlades „småfolket“ som publik. Det är särdeles trevligt att vara med om en sådan stund. Aldrig kan man få se de vuxna så med själ och hjärta på allvar leva med i programnumren och i leken.

På söndag gavs samma program för de vuxna.

Samma söndagen firades Morsdag kl. 5 em. i Bergsby skola. Också här hade skolbarnen största delen av programmet om hand. Vid detta tillfälle höll pastor Isacson ett allvarsmättat och gripande tal tiil mödrarna. Han framhöll glädjens och lekens betydelse för barnen och varnade för att inplanta i barnasjälen en sådan föreställning, som att oskyldig lek och glädje skulle vara något ont eller syndigt.

Från teorien till praktiken.

Den 10 maj avslutades vinterkursen på folkhögskolan. Värdets makter hade dagen till ära beslutat att göra sitt bästa, och det vackra vädret kanske kan göras skyldigt för att en så stor skara av bygdens folk mött upp. Tal höllos av rektor Bysröm och folkskollärare Samberg, varefter betyg och premier utdelades av rektorn. Därefter bjödos gästerna på kaffe, varpå tillfälle gavs att bese utställningen av elevernas handarbeten och ritningar. I avslutningstalet betonade rektorn, att det mesta av vad som lärts under vinterkursen visserligen ej kunde visas på en utställning, men att det senare i livet nog skulle visa sitt värde.

Av de tjugufyra elever, som intogos vid kursens början, har en flicka måst avbryta kursen tidigare, och i vår utgingo 23 elever, 12 manliga och 11 kvinnliga. Av dessa gingo två flickor till platser i Sverige och en flicka till plats i Tallinn. 4 manliga elever kvarstanna för sommarpraktik på skolorbruk och de övriga återvända till hemmet.

Från Rikholdi.

Söndagen den 3 maj d. å. höll S. O. V. Rikull avd. sitt årsmöte i Höbring skola. Mötet öppnades med att unisont sjunga "Vintern rasat ut..." Efter val av mötesfunktionärer föredrog ordföranden årsberättelsen. Av denna framgick, att arbetet inom sammanslutningen bedrivits intensivt. Föreningens kör hade medverkat vid 15 olika festliga tillfällen av vilka må nämnas Vihterpals svenska skolhusinvigning, hembygdsfesten på Vormsö, svenska flottans besök i Haapsalu och bygdemuseets invigning på Pakri (Rågö). Föreningens mandolinorkester hade uppträtt liksom 15 ggr av vilka 3 ggr på Nuckö och 2 ggr i Növa — Vihterpalu, övriga gånger i Rikholdi. Fem fester och samkväm hade anordnats under årets lopp vid vilka hållits 4 föredrag, uppförts 2 skådespel samt några sketscher. Om man nu därtill fogar alla de otaliga övningar, som föregå varje tillställning, förstår man, att ledare och agerande ungdomar haft det knogigt. Man hade dessutom planerat en köttkonserveringskurs, men av förekommen anledning måste den uppskjutas till nästa höst. Man beslöt vidare redan i vår anordna en kurs i målning med rödmåla så att våra svenska gårdar i framtiden må se än mera svenska ut. Beslöts anordna en syltnings- och saftberedningskurs på sensommaren. Att leda köttkonserverings- syltnings- och saftberedningskurserna har Birkas husmor, fru Byström godhetsfullt åtagit sig. Bland övriga beslut må nämnas anskaffandet av ett föreningsmärke, komplettering av mandolinorkestern, fira Mors dag m. m.

Skreds så till val av styrelse, som fick följande sammansättning: Skolföreståndarna A. Vesterberg och H. Laving, handlanden G. Stahl, biträdande kommunalsekreterare A. Hilding och chauffören A. Thomson. Revisorer: A. Besterman, P. Stahl och A. Tegelberg.

Efter att ha diskuterat en del å orten aktuella spörsmål avslöts mötet med "Modersmålets sång".

—r—

Höbring.

Stämingsfull Mors dag i Höbring skola. S. O. V.-ungdomar jämte Höbring skolelever hylla Mor.

Söndagen den 10 maj kl. 3 e. m. fylldes Höbring blomster-smyckade skolsal med mödrar och fäder till skolans och S. O. V.-ungdomar från de kringliggande byarna. Skolföreståndare A. Vesterberg hälsade de församlade välkomna, varefter skolans minsta elever sjöngo jämte S. O. V:s sångkör. Festtalet hölls av pastors-diakon Isacsson, som i ett stämningssamtal och av varm känsla buret anförande talade till Mor om hennes ansvarsfulla uppgift som barnets första andliga och lekamliga omhuldare. Talaren framhöll, hur mor genom en missriktad framställning av andliga begrepp kan bibringa barnet en falsk föreställning om Gud och himmelriket, hur allvar och lek i intim förening bör ingå i barnets fostran o. s. v. Talet åhördes med största uppmärksamhet.

Sångkören föredrog en sång, varefter en liten flicka uppläste Modern av V. Rydberg. Skolförest. A. Vesterberg talade så till mödrarna i det han framhöll, att ingen föreställning kan vara mera falsk än den, att unga och gamla icke kunna samarbeta, ett påstående, som på senare tid allt mera gjort sig gällande. Dagens festliga tillställning, som helt arrangerats av barn och ungdomar, visade tydligt nog att den ungdom som stämplas för ytligt och festlysten, mycket väl hyser aktning för de gamla och trivs i deras krets.

Till slut sjöng kören "Klara stjärna" och man skildes åt med en känsla av fest och trevnad.

—r—

Mors dag

på Vormsö artade sig till en verklig högtid för öbefolkningen. Det härliga vårvädret satte folk och hjärtan i rörelse. Redan i arla morgonstunden samlades hundratals öbor ute på kyrkogården, där de kära hänsövas gravkullar smyckades med blomster och vårlöv. Snart kallade den gamla kyrkoklockan till andakt i helgedomen. Det fullsatta templet lyssnade andaktsfullt till predikan om mors kärlek, som segrar till sist och till den välutförda körsången under dirigent Alros ledning. Efter högmässan samlades man i prästgårdssalen, där med anledning av dagen utlysts aktus. Salen var snart till trängsel fylld, ty det hade utlovats ett omväxlingsrikt program, med Fil. Mag. Fru Britta Boräng som festtalare. Inledningsanförandet hölls av syster Maria Lindström, varefter ordet lämnades till dagens talare. I gripande ordalag behandlades det harmoniska hemlivets problem samt upprullades aktuella frågor i förhållandet mellan mor och barn. Barnmorskan Maria Alros uppläste "Fridolins" verklighets- och verkningsfulla artikel ur senaste Kustbon. Fil. Mag. Harald Svensson utförde några lyckade och välvalda sångnummer och Mag. Sven Boräng bidrog med en medryckande skildring ur mors självupppoffrande liv varefter pastor Hj. Pöhl gav en tonmålning av densamma på pianot. Avslutnings- och tackordet till de medverkande samt de församlade sades av lärarinnan fru Ragnhild Nyman. Medförande behållning och stämning skildes man under uppstämmandet av "Modersmålets sång".

Deltagare.

Gott om plats för människor.

En amerikansk statistiker har räknat ut att jorden skulle gott kunna lämna plats och näring åt en miljard fler invånare än det finns nu. Brasilien har plats för 150 miljoner men har bara 9 miljoner invånare.

Australien har nu 6 miljoner, men kunde gott rymma 120 miljoner, U. S. A. kunde ha 500 milj. i stället för nuvarande 110, och Kanada kunde gott öka sitt invånarantal från nuvarande 8 till 110 milj.

U. S. A. och Kanada tyckas dock vara av annan mening — att döma av deras stränga immigrationslagar.

Polsk Röda Kors-läkare torterades av italienarna.

Den polske Röda Korsläkaren dr M. S. Belau, som tjänstgjort vid abessinska Röda Korset, har enligt vad en rapport till internationella Röda Korsets styrelse i Genève meddelar, blivit utsatt för svår tortyr från italienarnas sida. Belau och hans ambulans tillfångatogs den 16 februari av italienarna. Under fångenskapen vägrade Belau att lämna upplysningar om den abessinska armén och ville icke heller underteckna en honom flera gånger förelagd försäkran att hans Röda Kors-förband icke bombarderats. Fyra gånger ledades Belau ut för att bli avrättad, kommandoord gavs, soldaterna höjde gevären och spände hanarna, varpå i sista sekunden läkarens nådetid åter förlängdes. Till slut blev Belau så medfaren att han undertecknade det dokument, som förelades honom. Han fördes till Rom, där han efter en tid blev frigiven varpå han reste till Genève. *SV. PR.*

Mystisk tunna med gas.

En tunna, som till synes innehåller en hittills okänd art av gas, har blivit funnen på stranden vid nordspetsen av Langeland i Danmark. Fyndet gjordes av plantageägaren Alfred Hansen från Hou, som tillsammans med en ung följeslagare ögonblickligen svimmade och senare fick uppkastningar, då de försiktigt öppnade tunnans lock för att undersöka dess innehåll. Mycket tyder på att tunnan härrör sig från ett av de tyska krigsfartyg, som för en vecka sedan anordnade skjutövningar i farvattnet söder om Langeland. Tills vidare har polisen grävt ned tunnan i jorden tills marinministeriet, som har underrättats, kan få dess innehåll närmare undersökt.

B. T. har på morgonen haft ett telefonsamtal med herr Hansen.

— Det var en obehaglig upplevelse, säger han. Lyckligtvis blev jag efter några timmars förlopp kry igen.

— Och man anser, att tunnan innehåller giftgas?

— Ja, t. o. m. en okänd art av flytande giftgas. Det måste vara något krigsmaterial, det anser jag absolut. Själv har jag något begrepp om dessa saker, men denna gas har jag icke kunnat identifiera. Dessutom är gasen mycket eldfarlig. Då jag senare på dagen hällde ut en liter på jorden och tände den, exploderade den omedelbart.

Tidningen skriver, att om det hade gått hål på tunnan och den icke omedelbart hade tagits i förvar, kunde gasen säkert med största lätthet ha förpestat hela ön.

Säker vagg.

Från Moskva meddelas att kemiska institutet där konstruerat gassäkra vaggor till skydd för spädbarnen. Vaggan är innesluten i en med gasfilter försedd säck som isolerar och avskiljer barnet från yttervärlden. Denna säck förbindes genom en slang med ammans gasmask. Då amman andas pumpas hon samsidigt in luft skyddsäcken. Vaggan kan också anslutas till luftbehållare, i vilka tid efter annan inpumpas frisk luft.

Naturfenomen.

Vart sjunde år är bukten utanför San Diego i Kalifornien skådeplats för ett naturfenomen, som lockar åskådare i tiotusentals. Havet färgas nämligen på en sträcka av flera mil utefter stranden alldeles blodrött och turister kommer långväga ifrån

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.
A. Stahl.
A. Aspelin.

Lokalredaktörer:

Vormsi, T. Gärdström.
Noarootsi, V. Pöhl.
Höbring, A. Vesterberg.
Roslep, A. Bergman.

Rüütli 3, Tallinn. Tel. 470-08

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:—

för att betrakta fenomenet. Den röda färgen alstras av miljarder småvattendjur, vilka ha en scharlakansröd färg, men inte äro synliga för blotta ögat. Djnren leva endast i tio dagar och förtäras sedan av större insekter och en del fiskarter, vilka betrakta dem som en verklig delikatess. Vetenskapen har ännu inte kunnat lämna någon tillfredsställande förklaring på de egendomliga djurens plötsliga uppdykande. Särskilt märkligt är det att djuren komma igen på så regelbundna tider: alltid vid samma årstid och alltid vart sjunde år. Människorna stå i täta led utmed stranden och beundra skådespelet, som är av en nästan hemsks könhet.

En eller två

mjölkniingskunniga

flickor erhålla plats till lantgård i Stockholms närhet. Svar med åldersbetyg till J. A. Gustavsson, Stjärtnäs Färentuna Svartsjö.

Svenska Lantbruksmaskiner

som erövat internationellt erkännande och förtroende

SVECIA

SLÅTTERMASKINER

med centralsmörjning och oljebad

AVLÄGGARE

med oljebad, frikopplingsanordning för räfhuvudet och stålplattform

HÄSTRÄFSOR

med automatisk fastlåsning av räfskammen i arbetsläge

TRÖSKVERK

oöverträffade ifråga om rentröskning, rensning och sortering

A.-B. ARVIKA-VERKEN - ARVIKA - SVERIGE

Generalrepresentant för **SVECIA** i Estland:

Tallinna Eesti Majandusühisus, TALLINN, Estonia puistee 21